

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη 8-1-2016
Αριθ.πρωτ.766/2015

Προς:
Τα μέλη του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετείου Θεσσαλονίκης

*Θέμα: Χορήγηση αντιγράφου δημοσιευμένης διαθήκης που περιέχει
ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.*

Σας αποστέλλουμε προς γνώση σας τη με αρ.119/2015 απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, σύμφωνα με την οποία ο συμβολαιογράφος υποχρεούται να χορηγήσει αντίγραφο δημοσιευμένων διαθηκών που περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη λήψη άδειας της Αρχής.

Η απόφαση αυτή εκδόθηκε κατόπιν σχετικού ερωτήματος του Συλλόγου.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Η Πρόεδρος

Ο Γεν. Γραμματέας

Ιωάννα Χρουσαλά-Μπιλιση

Γεώργιος Σούρμπας-Σερέτης

766
14 / 12 / 2015

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

Αθήνα, 07-12-2015

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/5932/07-12-2015

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Α Π Ο Φ Α Σ Η 119 /2015

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος στο κατάστημά της 7-10-2015 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος κωλυόμενου του Προέδρου της Αρχής Πέτρου Χριστόφορου και τα αναπληρωματικά μέλη Σπυρίδων Βλαχόπουλος, ως εισηγητής, Γρηγόριος Λαζαράκος και Χαράλαμπος Ανθόπουλος, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Λεωνίδα Κοτσαλή, Αναστάσιου – Ιωάννη Μεταξά και Δημητρίου Μπριόλα, αντίστοιχα, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Παρούσα ήταν και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η παρούσα συνεδρίαση αποτελεί συνέχεια της συνεδρίασεως της 30-9-2015, κατά την οποία το Τμήμα συνήλθε με την αυτή ως άνω σύνθεση και με την παρουσία της βοηθού εισηγητή Κάλλη Καρβέλη νομικού –ειδικού επιστήμονα, ερεύνησε την υπόθεση και επιφυλάχθηκε, αφού προηγηθεί διάσκεψη, να λάβει απόφαση κατά την σημερινή συνεδρίαση, κατά την οποία δεν παρέστη η ως άνω βοηθός εισηγητή..

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Ο Συμβολαιογραφικός Σύλλογος Εφετείου Θεσσαλονίκης με το με αριθμ. πρωτ. 324/16-04-2014 (αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/2681/30.04.2014) έγγραφό του, όπως το περιεχόμενό του εκτιμάται, ζητά από την Αρχή να γνωμοδοτήσει αν τυγχάνει της επιθυμητή χορήγηση, σύμφωνα με την οικεία διάταξη του συμβολαιογραφικού κώδικα (άρθρο

13), σε αιτούντα τρίτο αντιγράφων δημοσιευμένων διαθηκών, οι οποίες περιέχουν προσωπικά δεδομένα και δη ευαίσθητα, χωρίς προηγούμενη άδεια της Αρχής. Συγκεκριμένα, με το ανωτέρω έγγραφο, όπως το περιεχόμενό του εκτιμάται από την Αρχή, τίθεται το ζήτημα αν για τη χορήγηση αντιγράφων των δημοσιευμένων διαθηκών δυνάμει της παρ. 1 αρθ. 13 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000 όπως νυν ισχύει), που περιέχουν προσωπικά δεδομένα και δη ευαίσθητα, απαιτείται να προηγηθεί η λήψη της αδείας της Αρχής που προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 5 και 7 του ν. 2472/1997 περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ζήτημα επί του οποίου καλείται να εκφέρει την γνώμη της η Αρχή.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το άρθρο 2 στοιχ. α', β', δ' και θ' του ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπει ότι *«Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: “Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων... “Ευαίσθητα δεδομένα” τα δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και την ερωτική ζωή, καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες... Υποκείμενο των δεδομένων, το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα .. “Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα” κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή... “Τρίτος”, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας.»*

2. Επειδή, κατά το αρθ. 13 παρ. 1 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000), όπως το τελευταίο εδάφιο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 59 παρ. 1 Ν. 3160/2003 «Ο συμβολαιογράφος χορηγεί αντίγραφα των συμβολαίων ή άλλων εγγράφων που κατέχει στους δικαιοπράκτες, στους καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους τους, σε κάθε τρίτο εφόσον το συμβολαιογραφικό έγγραφο καταχωρήθηκε σε δημόσια βιβλία ή δημοσιεύθηκε από αρμόδιες αρχές ή στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε κάθε άλλη περίπτωση τρίτος, που έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να λάβει τα παραπάνω έγγραφα κατόπιν παραγγελίας του εισαγγελέα πρωτοδικών». Η κατά τα ανωτέρω αντικατάσταση του τελευταίου εδαφίου συνίσταται στην προσθήκη στην προϊσχύσασα διάταξη των λέξεων «Σε κάθε άλλη περίπτωση». Στην παράγραφο 2 της αυτής διατάξεως ορίζεται: «Δε χορηγείται αντίγραφο δημόσιας διαθήκης πριν από τη δημοσίευσή της». Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ανωτέρω νομοθετήματος, με την ανωτέρω διάταξη «..λύνεται το πρόβλημα της χορήγησης αντιγράφων που με τη ρύθμιση του ισχύοντα Κώδικα δημιουργεί καθημερινά προστριβές μεταξύ συμβολαιογράφων και πολιτών και αυξάνει το φόρτο εργασίας των εισαγγελέων λόγω της προσφυγής σε αυτούς των πολιτών για χορήγηση αντιγράφων...». Συνεπώς, κατά την βούληση του νομοθέτη, όπως αυτή συνάγεται από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, ο επιδιωκόμενος σκοπός εν προκειμένω είναι η απρόσκοπτη χορήγηση των συμβολαιογραφικών εγγράφων, εφόσον συντρέχουν οι ειδικότερες προϋποθέσεις του νόμου, κατοχυρώνεται δε το δικαίωμα (και η αντίστοιχη αξίωση) πρόσβασης σε συμβόλαια ή άλλα έγγραφα, και συνεπώς και στις δημοσιευμένες διαθήκες, υπό τις προϋποθέσεις που η εν λόγω ρύθμιση θέτει. Ειδικότερα, κατοχυρώνεται το δικαίωμα χορήγησης των δικαιοπρακτικών συμβολαιογραφικών εγγράφων: α) στους δικαιοπράκτες, σε καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους τους, καθώς και σε κάθε τρίτο εφόσον το συμβολαιογραφικό έγγραφο καταχωρήθηκε σε δημόσια βιβλία ή δημοσιεύθηκε από αρμόδιες αρχές ή στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και β) σε κάθε άλλη περίπτωση, και ως τέτοια εννοεί ο νομοθέτης την μη δημοσίευση του δικαιοπρακτικού ή άλλου εγγράφου – για τις διαθήκες διαλαμβάνει ειδική ρύθμιση – πριν από τη χορήγησή του σε τρίτο, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει το στοιχείο του εννόμου συμφέροντος, κατόπιν παραγγελίας του εισαγγελέα πρωτοδικών, ο οποίος κρίνει και την συνδρομή στο πρόσωπο του αιτούντος της προϋποθέσεως αυτής. Ως εκ τούτου, από τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα συνάγεται ότι η χορήγηση αντιγράφων των δημοσιευμένων διαθηκών εμπίπτει στη ρύθμιση του εδαφ. α' της παρ. 1 αρθ. 13 του ν. 2830/2000, η οποία θεσπίζει υποχρέωση χορηγήσεως τους όχι

μόνο στους άμεσα ενδιαφερόμενους (τετιμημένους, καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους αυτών), αλλά και σε οποιονδήποτε τρίτο, χωρίς την ως άνω πρόσθετη προϋπόθεση που θεσπίζει το εδάφιο β' όπως αντικαταστάθηκε κατά τα ανωτέρω.

3. Ειδικότερα όπως προκύπτει από το ανωτέρω περιεχόμενο του άρθρου 13 του Κώδικα Συμβολαιογράφων, ο νομοθέτης ρυθμίζει εξαντλητικά το ζήτημα της χορήγησης των δημοσιευμένων εγγράφων όπως και των διαθηκών. Οι διαθήκες δε ενδεχομένως περιέχουν και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, η χορήγηση των οποίων εμπίπτει κατ' αρχήν στις διατάξεις του ν. 2472/1997. Το αυτό ενδεχόμενο μπορεί να υπάρξει και με τα λοιπά συμβολαιογραφικά έγγραφα. Συνεπώς, τίθεται το ζήτημα, αν και στην χορήγηση αντιγράφων των εγγράφων που αναφέρονται στη διάταξη του άρθρου 13 του συμβολαιογραφικού κώδικα, που καθιερώνει την αρχή της δημοσιότητας και απρόσκοπτης χορήγησης των εγγράφων που κατέχουν στο αρχείο τους συμβολαιογράφοι, εφόσον αυτά υπόκεινται σε δημοσίευση και ειδικότερα αν και στη χορήγηση αντιγράφων των διαθηκών που ενδιαφέρουν εν προκειμένω, όταν οι διαθήκες περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του Ν. 2472/1997 και ειδικότερα του άρθ. 7 του Ν.2472/1997 το οποίο απαγορεύει κατ' αρχήν την επεξεργασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και την επιτρέπει κατ' εξαίρεση κατόπιν αδείας της Αρχής στις περιπτώσεις της παραγρ. 2. Επί του ζητήματος αυτού πρέπει να λεχθούν τα ακόλουθα;

Το άρθρο 13 του Συμβολαιογραφικού Κώδικα καθιερώνει την χορήγηση των δημοσιευμένων εγγράφων και των διαθηκών, χωρίς να διακρίνει αν αυτά περιέχουν απλά ή ευαίσθητα δεδομένα και χωρίς να απαιτεί την προσφυγή στις διατάξεις του ν. 2472/1997 περί «προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» και δη του άρθρου 7 και στην χορήγηση της προβλεπομένης από την παράγραφο 2 αυτού αδείας στις εκεί αναφερόμενες περιπτώσεις, αν το έγγραφο και εν προκειμένω η διαθήκη περιέχει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα ζώντων προσώπων. Η ρύθμιση αυτή συμπορεύεται με τη φύση της εν λόγω διάταξης του Κώδικα Συμβολαιογράφων, ως ειδικής για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα και τις διαθήκες και μεταγενέστερης του ν. 2472/1997, η οποία, όπως λέχθηκε, ρυθμίζει εξαντλητικά το ζήτημα της χορηγήσεως αυτών σε τρίτα πρόσωπα, κατ' απόκλιση από άλλες διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και η οποία ως εκ της δημοσιότητας των συμβολαιογραφικών εγγράφων και των διαθηκών δεν προσκρούει στο άρθρο 9 Α του Συντάγματος. Ειδικότερα, για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα, που αναφέρονται στην διάταξη του άρθρου 13 τα οποία

συνάπτονται άμεσα με την ασφάλεια των δικαιοπρακτικών δηλώσεων των συναλλασσομένων και την εν γένει διευκόλυνση των συναλλαγών, αλλά και των δηλώσεων τελευταίας βουλήσεως του ατόμου, πρέπει να σημειωθεί ότι η χορήγηση τους, εκφεύγει της γενικής ρύθμισης για τη χορήγηση αντιγράφων οποιωνδήποτε άλλων δημοσίων εγγράφων. Παραδοχή της αντίθετης άποψης ότι κάθε φορά που υπάρχουν σε διαθήκη ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα ζώντων προσώπων για την χορήγηση αντιγράφου της θα χρειάζεται η προηγούμενη άδεια της Αρχής, θα οδηγούσε στο άτοπο της μεγάλης καθυστέρησης της χορήγησης αντιγράφων των διαθηκών, πράγμα το οποίο, θα ενέπλεκε τους ενδιαφερομένους σε χρονοβόρες διαδικασίες, θα δημιουργούσε προστριβές μεταξύ συμβολαιογράφων και των αιτούντων τα αντίγραφα, πράγμα αντίθετο προς την βούληση του νομοθέτη, όπως αποτυπώνεται στην ανωτέρω εισηγητική έκθεση για απλοποίηση και επιτάχυνση της όλης διαδικασίας χορηγήσεως αντιγράφων των συμβολαιογραφικών εγγράφων και των διαθηκών και ενδεχομένως θα ανέστειλε την τυχόν συναλλακτική διάθεση των ενδιαφερομένων και εν γένει θα δημιουργούσε σοβαρά προβλήματα στις συναλλαγές. Το αυτό πρόβλημα θα μπορούσε να δημιουργηθεί και στα δικαιοπρακτικά έγγραφα, με τις αυτές ως άνω περαιτέρω επιπτώσεις στις σχέσεις των ενδιαφερομένων με τον υποθηκοφύλακα, στα βιβλία του οποίου, που είναι προσιτά σε κάθε ενδιαφερόμενο, καταχωρούνται τα έγγραφα αυτά, με δυνατότητα λήψεως αντιγράφου του καταχωρημένου εγγράφου. Η λύση δε της διαγραφής του τμήματος που περιέχει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, η αναζήτηση και ο εντοπισμός των οποίων απαιτεί ενίοτε χρονοβόρο έρευνα χωρίς βέβαιο πάντοτε επιτυχές αποτέλεσμα, θα αλλοίωνε και δεν θα καθιστούσε καταληπτή από τον αναγνώστη της διαθήκης, που ενδιαφέρει εν προκειμένω, τη δήλωση της τελευταίας βούλησης του διαθέτη με κίνδυνο παρερμηνείας και στρεβλώσεως της αληθούς έννοιας αυτής., αλλά και ερμηνευτικών κενών που θα απαιτούσαν προσφυγή στον ερμηνευτικό κανόνα του άρθρου 173 ΑΚ εν προκειμένω, όχι όμως και του άρθρου 200 (ΑΠ 24/2015 και 383/2014 ΝΟΜΟΣ).

Συνεπώς, κατά την κρατήσασα στο Τμήμα άποψη, ο συμβολαιογράφος, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 1 εδαφ. α' του αρθ. 13 του ν. 2830/2000 (όπως αντικαταστάθηκε, κατά τα ανωτέρω με την παρ. 1 αρθ. 59 του ν. 3160/2003), και της παραγράφου 2 του αυτού άρθρου, το οποίο ρυθμίζει όπως ήδη λέχθηκε το ζήτημα της χορηγήσεως αντιγράφων των εγγράφων και διαθηκών που αναφέρονται σ αυτές, ειδικά και εξαντλητικά και κατά τρόπο διάφορο άλλων σχετικών διατάξεων (δημόσια έγγραφα γενικά, ληξιαρχικές πράξεις κλπ.), μπορεί να χορηγήσει αντίγραφα

διαθήκης, έστω και αν, μετά την προαναφερθείσα έρευνα, κρίνει ότι περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, χωρίς να χρειάζεται η προηγούμενη λήψη άδειας από την Αρχή. Πρέπει τέλος να σημειωθεί, ότι με τη δημοσίευση της διαθήκης στα οικεία βιβλία του πρωτοδικείου, όπως και στο πρακτικό που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις (άρθρα 1769, 1770 και 1771, όπως νυν ισχύουν, 1778 ΑΚ), το κείμενό της καθίσταται προσιτό στον καθένα και με την ανάγνωση του περιεχομένου της και την καταχώρισή του στο οικείο πρακτικό (1771 ΑΚ) διενεργείται η επεξεργασία των ευαίσθητων δεδομένων που τυχόν περιέχει χωρίς άδεια της Αρχής. Τούτο είναι συμβατό με την διάταξη της περ. στ' παρ. 1 του αρθ. 7Α του ν. 2472/1997 (όπως προστέθηκε με την παρ. 4 του αρθ. 8 του ν. 2819/2000), κατά την οποία, όταν η επεξεργασία γίνεται από δικαστικές υπηρεσίες, για την εξυπηρέτηση των αναγκών της λειτουργίας τους, δεν απαιτείται η λήψη άδειας της Αρχής.

Ωστόσο, κατά την άποψη ενός μέλους του Τμήματος, παρόλο που το αρθ. 13 του Κώδικα Συμβολαιογράφων είναι ειδική διάταξη, εφαρμόζονται οι διαδικαστικές εγγυήσεις του αρθ. 7 του ν.2472/1997 και ειδικότερα, η απαίτηση της έκδοσης της προηγούμενης άδειας της Αρχής, όπως η Αρχή έχει κρίνει σε παρόμοιες υποθέσεις της¹.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή κρίνει, κατά πλειοψηφία, ότι ο συμβολαιογράφος υποχρεούται να χορηγήσει αντίγραφα των δημοσιευμένων διαθηκών χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη λήψη άδειας της Αρχής, ακόμα και όταν περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Η Γραμματέας

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου

¹ Βλ. Γνωμοδότηση ΑΠΔΠΧ με αριθμ. 6/2013 σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα και Απόφαση με αριθμ. 77/2015 σχετικά με την πρόσβαση στις ληξιαρχικές πράξεις, διαθέσιμες σε ιστοσελίδα Αρχής ww.dpa.gr.

ΠΡΟΣ

Συμβολαιογραφικό Σύλλογο Εφετείου Θεσσαλονίκης

ΚΟΙΝ

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Τμήμα Δικηγορικού Λειτουργήματος – Δικαστικών Επιμελητών –

Συμβολαιογραφείων – Υποθηκοφυλακείων και Κτηματολογικών Γραφείων

Λεωφ. Μεσογείων 96

Τ.Κ 11527, Αθήνα